

Отже, формування комунікативної компетентності – це складний і тривалий процес, який вимагає від учителя англійської мови постійного самовдосконалення, креативності та гнучкості. Досвід роботи в Ніжинській гімназії № 5 доводить, що поєднання традиційних академічних підходів з новітніми інтерактивними та цифровими технологіями дає найкращий результат.

Сучасний урок англійської мови – це не урок вивчення англійських слів, а урок спілкування цією мовою. Наше завдання – випустити зі стін гімназії не просто учня, який знає правила Future Perfect, а особистість, яка може вільно висловити свою думку, захистити свою позицію та гідно представити Україну та рідний Ніжин у світі.

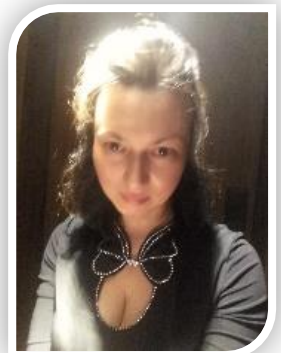
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови / Перекл. та адаптація Л.В. Биркун. Oxford Univ. Press, 1998. 48 с.
4. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
5. Metcalf K.N. Post-conflict reconstruction of trust in the media. *The Use of Force against Ukraine and International Law*. The Hague, The Netherlands, 2018. P. 425 – 445.
6. Hymes, D. On communicative competence. In J.B. Pride and J. Holmes (eds.), *Sociolinguistics*. Harmondsworth: Penguin, 1972. P. 269–293.

УДК: 81'42(4/8):327.8

Ольга ПОНОМАРЕНКО,

*доцент Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
кандидат філологічних наук*

ДИПЛОМАТИЧНИЙ ДИСКУРС ЯК МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНСЬКИХ МОВ)

***Анотація:** У статті розглянуто феномен дипломатичного дискурсу як своєрідної форми міжкультурної комунікації, що поєднує лінгвістичні, культурологічні та соціально-політичні аспекти. Дослідження зосереджене на матеріалі романських мов — французької,*

італійської, іспанської, а також її варіанту (портень(й)о чи ріоплатенського діалекту іспанської мови) на латиноамериканському контексті, зокрема в Аргентині. Дослідження зосереджене довкола вивчення специфіки дипломатичного дискурсу як інструмента міжкультурного діалогу та, водночас, засобу збереження національної ідентичності. Застосовані методи, як-то дискурс-аналіз, прагмалінгвістичний аналіз, порівняльний і культурологічний аналіз дозволили виокремити основні риси сучасного дипломатичного дискурсу: політкоректність, етикетність, стратегічну гнучкість, наявність лексико-семантичних полів миру, співпраці та взаєморозуміння. З'ясовано, що дискурс фахових дипломатів є засобом репрезентації культурних цінностей і м'якої сили держав, а мови, якими він реалізується, — інструментом підтримання національної ідентичності в глобалізованому світі. Порівняльний аналіз дипломатичних текстів французького, іспанського та аргентинського походження виявив відмінності у прагматичних стратегіях і мовних моделях, що відображають культурні коди кожної нації. У висновках наголошено, що дипломатичний дискурс функціонує як простір міжкультурного діалогу, в якому мова є не лише засобом комунікації, а й символом культурної самобутності.

Ключові слова: дипломатичний дискурс, міжкультурний діалог, романські мови, культурна дипломатія, ідентичність, комунікація.

Вступ

У сучасному глобалізованому світі дипломатичний дискурс перетворюється на інструмент не лише політичного, а й культурного впливу. Він формує комунікативні стратегії, що забезпечують взаєморозуміння між державами, культурами й народами. Дипломатичний дискурс є унікальною формою мовної практики, у якій поєднуються лінгвістичні, прагматичні та культурологічні чинники. Актуальність цієї наукової розвідки зумовлена потребою осмислення ролі мови у процесах міжкультурного діалогу та збереження національної ідентичності. У цьому контексті особливо показовими є романські мови, у яких досліджуваний дискурс набуває особливих відтінків, залежно від соціокультурного оточення.

Метою статті є визначення специфіки дипломатичного дискурсу як форми міжкультурного діалогу та засобу збереження національної ідентичності в романському мовному просторі. Завданнями є аналіз структурно-семантичних особливостей дипломатичного мовлення, виявлення культурних стратегій комунікації та опис ролі романських мов у культурній дипломатії.

Теоретичні засади вивчення дипломатичного дискурсу

Поняття *дискурсу* в лінгвістиці трактується як сукупність текстів, пов'язаних спільною соціальною сферою, учасниками та прагматичною метою. Т. ван Дейк визначає дискурс формою соціальної практики, що репрезентує і водночас формує владні відносини у суспільстві [5].

Дипломатичний дискурс найчастіше класифікують як окремий (що імponує автору статті) чи як інституційний тип комунікації, оскільки він реалізується переважно під час офіційної міждержавної взаємодії. Його головними характеристиками є політкоректність, точність формулювань, баланс між прямою й нейтральністю, а також стратегічна спрямованість на гармонізацію міжкультурного спілкування.

Як зазначає М. Мелісен, у XXI столітті дипломатія дедалі більше спирається на принципи *public diplomacy* та *soft power* — публічної/м'якої сили, що базується на культурних і мовних впливах, а не на примусі [2]. Відтак, дипломатичний дискурс може, напевно, вважатися складником культурної дипломатії.

Романські мови як засіб міжкультурного діалогу

Романські мови традиційно виконують роль посередників у міжнародній комунікації. Французька мова тривалий час залишалася мовою дипломатії Європи, а сьогодні її статус підтримується через діяльність *Alliance Française* та франкофонних організацій [1]. Іспанська

ж мова завдяки мережі *Instituto Cervantes* активно сприяє поширенню культурного впливу Іспанії й Латинської Америки. Аргентинський варіант іспанської мови, попри регіональні особливості, зберігає європейські культурні коди. Водночас, він вносить елементи латиноамериканського ідентичного дискурсу, зорієнтованого на демократичні та гуманістичні цінності [6]. У дипломатичних виступах представників Аргентини переважають мовні стратегії рівності, партнерства та діалогу, що демонструє поєднання локальної та глобальної ідентичності. Пишний французький дипломатичний дискурс тяжіє до риторичних прийомів і структур із вираженим модусом толерантності, консенсусу й культурного обміну. Нарешті, італійський орієнтується на історико-культурну пам'ять і спільні духовні корені. Таким чином, романські мови стають засобом підтримання не лише політичного діалогу, а й культурної спадковості народів.

Мова як чинник збереження національної ідентичності у дипломатичному просторі

Дипломатичний дискурс має не лише комунікативну, а й репрезентативну функцію: через мову держава формує власний образ на міжнародній арені. Як підкреслює Дж. Най, *soft power* знаходиться своє втілення через культуру, політичні цінності й зовнішню політику, коли вони сприймаються привабливими для інших [3].

У дипломатичному мовленні романських країн ідентичність проявляється через відбір лексем, апеляцію до національних цінностей, використання культурних алюзій і метафор. До прикладу, французький дискурс тяжіє до концептів *unité*, *solidarité*, *diversité*, тоді як іспанський наголошує на *cooperación* і *hermandad*. Це свідчить про взаємозалежність мовних стратегій і культурних кодів.

Таким чином, дипломатична комунікація сприяє збереженню мовної різноманітності. На відміну від глобальних англійських моделей, романські дипломатичні дискурси утверджують право на культурну самобутність через мову, котра стає носієм історичної пам'яті, інструментом гуманітарного впливу [4] і невичерпною духовною криницею.

Висновки

Дипломатичний дискурс є ефективною формою міжкультурного діалогу, в якому мова виконує роль не лише засобу комунікації, а й символу національної ідентичності. Аналіз романських мов засвідчує, що дипломатичне спілкування н загал поєднує прагматичну функціональність із культурною репрезентативністю.

Мовні стратегії дипломатів формують позитивний імідж держави, забезпечують порозуміння між народами й сприяють культурній інтеграції без втрати самобутності. У цьому сенсі дипломатичний дискурс постає не лише як інструмент політичної взаємодії, а й як простір для плідного гуманістичного діалогу цивілізацій.

Список літератури та джерел:

1. Anholt S. Competitive identity: The new brand management for nations, cities and regions. London: Palgrave Macmillan, 2007. 134 p.
2. Melissen J. The new public diplomacy: Soft power in international relations. London: Palgrave Macmillan, 2005. 221 p.
3. Nye J S. Soft power: The means to success in world politics. New York: PublicAffairs, 2004. 208 p.
4. Schneider C P. The unrealized potential of cultural diplomacy: Soft power and cultural relations. In: Pamment M. (ed.) The Routledge Handbook of Public Diplomacy. London: Routledge, 2021. P. 191–204.
5. van Dijk T A. Discourse and power. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2008. 308 p.
6. Zhang Y. Discourse analysis of cultural diplomacy: China's global communication strategy. Journal of Global Communication. 2022. Vol. 14, No. 3. P. 255–270